

Erasmus+ Programı Kapsamında Bilişim Teknolojileri ile Yapılandırılmış Geleneksel Sanat Aktivitelerinin Lise Öğrencilerinin Kültürel Zekâ Düzeylerine Etkisi

Serap ÖZGÜR¹, Mustafa EROL², Fatma SÜLÜN³, Tevfik ILICA⁴, Can NAKİP⁵, Ayhan ÖZDEMİR⁶

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 24.02.2023
Kabul Tarihi: 22.06.2023
Online Yayın Tarihi:
22.06.2023

Anahtar Kelimeler

Kültürel Zekâ, Steam,
Sanat, Geleneksel, Bilişim.

DOI:

10.55238/seder.1255866

Bu çalışmada Erasmus+ programı desteğiyle düzenlenen çeşitli uluslararası aktivitelerin lise öğrencilerinin kültürel zekâ düzeylerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Tek grup ön test-son test olarak desenlenen bu çalışmaya, 2020-2022 eğitim öğretim yılında 9-12. sınıf düzeylerinde eğitim gören, 6 farklı ülkeden 64 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Çalışma grubuna, Ang ve ark. (2007) tarafından geliştirilen, İlhan ve Çetin (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "kültürel zekâ ölçeği" ön test olarak uygulanmıştır. Ardından farklı aylarda 6 hafta olarak tasarlanan geleneksel sanat ve bilişim temalı aktiviteler, Erasmus+ programı destekli "Güncellenen Geleneksel Sanatlar" projesi kapsamında lise düzeyi öğrencilere uygulanmıştır. Faaliyetlerin bitiminde aynı ölçek katılımcı öğrencilere sonest olarak tekrar uygulanmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler sayısal kodlamalar yapılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Katılımcı öğrencilerin kültürel zekâ ön test-son test puan ortalamalarının son test lehine anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Aralıklarla uygulanan 6 haftalık çok uluslu ve karma gruplu geleneksel sanat-bilişim faaliyetlerinin, farklı ülkelerden katılan 15-18 yaş arası lise düzeyi öğrencinin kültürel zekâsına olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

The Effect of Traditional Art Activities Structured with Information Technologies on the Cultural Intelligence Levels of High School Students within the Scope of Erasmus+ Program

Abstract

Article Info

Received: 24.02.2023
Accepted: 22.06.2023
Online Published:
22.06.2023

Keywords

Cultural Intelligence,
Steam, Art, Traditional,
Informatics

In this study, it is aimed to examine the effects of various international activities organized with the support of the Erasmus+ program on the cultural intelligence levels of high school students. This study, which was designed as a single group pre-test-post-test, was completed in the academic year of 2020-2022. 64 students from 6 different countries, studying at grade levels, participated voluntarily. The "cultural intelligence scale", which was developed by Ang et al. (2007) and adapted into Turkish by İlhan and Çetin (2014), was applied to the study group as a pre-test. Then, traditional arts and informatics themed activities, designed as 6 weeks in different months, were applied to high school students within the scope of the Erasmus+ program supported "Updated Traditional Arts" project. At the end of the activities, the same scale was reapplied to the participant students as a posttest. The data obtained from the participants were transferred to the computer environment by making numerical coding. It was found that the cultural intelligence pretest-posttest mean scores of the participating students differed significantly in favor of the posttest. It has been concluded that 6-week multinational and mixed group traditional art-informatics activities applied at intervals contribute positively to the cultural intelligence of high school students between the ages of 15-18 participating from different countries.

¹Ahmet Hamdi Gökbayrak Fen Lisesi, Bursa, serapsakarkayaozgur@gmail.com ORCID: 0000-0002-9374-3318

²Boğaziçi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, İstanbul, mustafaerol60@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2361-6572

³Ahmet Hamdi Gökbayrak Fen Lisesi, Bursa, fsulun.28@gmail.com ORCID: 0000-0002-0428-3509

⁴Ahmet Hamdi Gökbayrak Fen Lisesi, Bursa, tevfikilica@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-1714-9613

⁵Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri, İstanbul. can_nakip@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9369-2426

⁶Ahmet Hamdi Gökbayrak Fen Lisesi, Bursa, ayhanseda@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6847-3849

Giriş

Farklı toplumlar; farklı coğrafi bölgede bulunma, farklı tarihsel deneyim yaşama gibi bazı etkiler sonucunda dünyaya bakış açıları, anlam düzeni, toplumsal yaşam biçimleri geliştirerek kendilerine özgü kültürel kimlik kazanırlar (Parekh, 2002, s.155). Bu nedenle her geçen gün hızla küreselleşen toplumların

birbirine entegrasyonu gerek normal gerekse özel gereksinimli bireylerin toplumda kendine yer bulması, farklı kültürel değerlere uyum sağlaması hem bireysel hem de toplumsal açıdan önem teşkil etmektedir. Bulduk ve ark. (2011)'na göre ulus içerisinde etnik köken, dil, din ve mezhep gibi ögeler açısından çeşitlilik gösteren toplulukların bulunması, farklı kültürler olarak kabul edilmektedir (İlhan ve Çetin, 2014). Bu toplumlar, ekonomik, sosyal veya siyasi nedenlerden dolayı giderek çokkültürlü bir yapıya dönüşmektedir. Çokkültürlülük, tekdüzelik yerine farklılıklara saygı gösterilmesine, insanların birbirlerini anlayarak birbirleriyle olan etkileşimini kuvvetlendirmesine olanak sağlar. Aynı zamanda her kültürün öğretecek ve başka kültürlerden öğrenecek şeylerinin olduğunu kabul eder ki bu durum da çeşitlilik anlamında o ülkeye katkı sağlar (Gezzon ve Kottak, 2016, s. 231-232). Tan (2004)' da bu önemli noktaya dikkat çekerek, bu yüzyılda en çok konuşulacak olan yeteneklerden bir tanesinin farklı kültürlerden olan insanlara adapte olabilmeye yeteneği olduğunu vurgulamıştır.

Şimdiye kadar bahsettiğimiz kavramlar ile ilgili incelenen bazı araştırmalar, kültürel farklılıklara uyum sağlayabilme ve iletişime geçebilme kapasitesi olarak tanımlanan kültürel zekâ faktörüne odaklanmıştır. Thomas ve Inkson (2004), kültürel zekâyı (CQ), “kültürleri daha iyi anlamak, başka kültürlerden olan kişilerle karşılıklı iletişim konusunda daha fazla bilgi edinmek ve farklı kültürden olan kişiler hakkındaki düşüncelerimizin zamanla değişmesini sağlamak adına yetenekli ve esnek olmak” şeklinde ifade ederken, Mazneski (2006) kültürel zekâyı, bireyin kendisi olmak isterken, karşısındaki bireye saygılı olmak, değer vermek ve aynı zamanda başka bireylerin de kendileri olmalarına yardımcı olmak olarak ifade etmiştir (Köse, 2016). Özetle, kültürel zeka bireylerin diğer bireyler ile etkileşime girme becerisi üzerine odaklanan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda bireylerin kültürel zekasının iyi olması farklı bireyler ile karşılaştığında farklılıkların üstesinden gelebilmeye ve sağlıklı ilişki kurabilmeye olanak tanır. Bahsedilen kültürel farklılıkların iyi yönetilmesi ise bir toplumu; dil, din, ırk, cinsiyet ya da milliyet gibi sosyal statülerin olumsuz etkilerinden kurtararak tüm yeteneklerin toplum/kurum/örgüt amaçları doğrultusunda kullanılmasını sağlamaktır (Barutçugil, 2011).

Günümüzde öğretimde uluslararasılaşmanın artışı ile literatürde yer alan kültürler arası pek çok çalışmada uluslararası öğrenciler üzerine araştırmalar yapılmıştır (Seeber ve ark., 2016; Ward ve ark., 2001). Öğretimde uluslararasılaşma programlarından biri olan Erasmus Programının temel amaçlarından biri öğrencilere farklı bir ülkede eğitim görme ve yaşama deneyimi kazandırma, bireyin globalleşme ile paralel olarak gelişimine katkıda bulunmaktır. Öğrenciler bu programlarda öğrenim için gidilen okulun eğitim dilinden ve o ülkenin kültürü ile öğrencinin geldiği ülkenin kültürü arasındaki farklılıktan etkilenmektedir. Bu nedenle kişilerin kendi kültürlerinden farklı bir kültüre karşı bakış açısını, merakını ve uyum sağlama derecesini simgeleyen kültürel zekâ da Erasmus Programı süresinde edinilen deneyimi belirgin bir şekilde etkileyen faktörler arasında görülmelidir.

Bu bilgiler ışığında uluslararası öğrenim hareketliliği ile ilgili eğitim programlarında öğrenciler için kültürel zekanın önemli olduğu ve kültürel zeka becerisinin geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu bağlamda kültürel zekanın incelendiği çalışmalara bakıldığında, çeşitli sanatsal faaliyetlerle ilgilenenlerin, sosyal beceri ve kültürel zekalarının ilgilenebilenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Crowne, 2008). Bu doğrultuda da çalışmamızda öğrencilere Erasmus+ programı desteğiyle düzenlenen çeşitli

uluslararası aktivitelerden oluşan eğitimler verilmiştir. Örneklem grubunun oluşumunda ergenlik çağında olan ve sosyal beceriler yönünden desteğe gereksinim duyan lise düzeyi öğrenciler seçilmiştir. Bu kapsamda çalışmamızda akademik başarısı yüksek ancak sosyal ve kültürel alanlarda yeterli başarıyı gösteremeyen lise öğrencilerinin kültürel zekâ düzeylerinin, bilişim ve sanat aktiviteleriyle yapılandırılmış uluslararası ortamlardaki eğitimler aracılığıyla artırılması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda “Güncellenen Geleneksel Sanatlar” isimli proje tasarlanmış ve proje 2020-2022 yılları arasında Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilmeye hak kazanmıştır. Çalışmamızdan elde edilecek olan sonuçlar, geleceğimizi şekillendirecek olan başarılı öğrencilerin, kültürel ve sosyal yönden de gelişim sağlaması, çok yönlü ve toplumsal bireyler olması, konuyla ilgili farkındalığın artması için eğitim kurumlarına bilgi ve destek sağlayaması açısından önemlidir. Ayrıca alanyazında uluslararası öğrenim hareketliliği ve kültürel zeka kavramlarını bir arada inceleyen çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmamız, alandaki bu eksikliğin giderilmesi ve yapılacak olan yeni araştırmalara kaynak sağlaması açısından da özgün ve önemlidir.

Bu doğrultuda bu çalışmada Erasmus+ programı desteğiyle düzenlenen çeşitli uluslararası aktivitelerin lise öğrencilerinin kültürel zekâ düzeylerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Çalışma Grubu

Veriler, 2020-2022 eğitim-öğretim yıllarında lise düzeyi uluslararası okullarda öğrenim gören 19’ u Türkiye, 12’ si Polonya, 12’si Estonya, 9’ u İtalya, 7’si İspanya ve 5’i Portekiz vatandaşı olmak üzere, 15-18 yaş arası toplam 64 gönüllü katılımcıdan elde edilmiştir. Katılımcılar, Türkiye-Bursa Ahmet Hamdi Gökbayrak Fen Lisesi, İtalya-Messina IIS Verona Trento, Polonya-Sanok Zespół Szkół nr 3, İspanya-Barselona INS Castellet, Estonya-Talin Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium, Portekiz-Coimbra Escola Secundária José Falcão okullarının ortaklığı ile belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmaya başlamadan önce katılımcılara uygulanacak olan çalışmalarla ilgili gerekli bilgilendirme yapılmıştır. Bu çalışma tek grup ön test-son test olarak desenlenmiştir. Bu desende “var olan bütün katılımcılar tek gruba (deney grubuna) atandıktan sonra ön test uygulanmıştır ve takip eden aşamada deneysel uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın son safhasında, son test uygulanıp sonuçlar kayıt altına alınmıştır.

Erasmus+ programı kapsamında yürütülen proje aktivitelerinde hedef kitleye, ölçme araçları ile ön test uygulanmış ve öğrencilerin kültürel zekâ düzeyleri tespit edilmiştir. Ardından, çok uluslu karma çalışma gruplarına 5’er günlük geleneksel sanat aktiviteleri temel alınarak hazırlanmış, bilişim teknolojileri ile ilişkilendirilmiş aktif eğitimler uygulanmıştır. Hedef kitlede yer alan öğrencilere, araştırmanın Erasmus+ programı kapsamında deneysel bir araştırma için yapıldığı anlatılmış, araştırma hakkında detaylı bilgiler verilmiştir.

Çalışmalar altı ortak ülkede, toplam 6 haftalık bir süreç içerisinde uygulanmış, hareketlilik dışında da yapılandırılmış aktiviteler, hazırlık ve değerlendirme amaçlı çevrimiçi iletişim faaliyetleri ile

pekiştirilmiştir. Bilişim teknolojisi alanı ile yapılandırılmış ülkeye özgü geleneksel sanat faaliyetleri, 5 gün boyunca günde 6 saatlik dersler ile yürütülmüştür. Her hareketlilikte tüm ortak ülkelerden gelen öğrenciler buluşmuş ve faaliyetler karma gruplar şeklinde gerçekleştirilmiştir. Ek olarak ev sahibi ülkenin gelenek ve kültürel yaşantısını daha iyi deneyimlemek üzere misafir öğrenciler ev sahibi öğrencilerin yanında konaklamıştır.

Türkiye hareketliliğinde rol oynama ve gösterip yapma teknikleri kullanılarak, geri dönüşümsel materyallerden Hacivat-Karagöz karakterleri katılımcı öğrencilere hazırlanmış, senaryolar İngilizceye çevirilerek öğrencilerin perde oyununda canlandırma yapmaları istenmiştir. Video ile kaydedilen gölge oyunu performansları yine karma gruplar tarafından 3D formata dönüştürülmüş, final töreninde bu video, karton ve renkli transparan kağıtlardan tasarlanan 3D gözlüklerle izlenmiştir.

Estonya hareketliliğinde katılımcı öğrencilere ülkenin geleneksel desenleri uzman eğitici tarafından tanıtılmış ve gösterip yaptırma tekniği ile öğrencilerin bu desenleri önce elektronik tabletlerde çizmesi sağlanmış, daha sonra bu desenler katılımcı öğrenciler tarafından geri dönüşümsel bez çantaların üzerine monte edilerek boyanmıştır.

Portekiz hareketliliğinde katılımcı öğrenciler bölgenin yöresel parmak kuklalarını bilgisayar ortamında tasarlamış, kuklalar 3D yazıcı ile basılmıştır. Kukla tiyatrosu için dekor oluşturacak arka plan görselleri uzman eğitici önderliğinde karma gruplar tarafından boyanmıştır. Daha sonra gruplar arası roller belirlenerek senaryo çalışmaları yapılmış ve finalde rol oynama yöntemine dayalı bir kukla gösterisi sergilenmiştir.

Polonya hareketliliğinde katılımcı öğrenciler dans eğitimi almış yanı sıra Dalcroze yaklaşımı ilkelerine uygun olarak ritim ve hareket temelli çalışmalara katılmışlardır. Yöresel bir dans olan “Krakowiak” için koreografi uzman öğreticiler tarafından gösterip yaptırma tekniği ile sunulmuş ve faaliyet sonunda tüm katılımcı öğrencilerin yer aldığı halk dansı gösterisi video kaydına alınmıştır. Öğrenciler bilişim entegrasyonu aşaması için koreografide yer alan figürleri görsellerle desteklemiş, dans haritası oluşturmuşlardır.

İspanya hareketliliğinde ev sahibi okulun müzik öğretmenleri tarafından çok sesli olarak düzenlenen ve notaya alınan yöresel bir halk şarkısı, katılımcı öğrencilere önce kulaktan öğretim yöntemiyle öğretilmiş sonra bu öğrenciler üflemeli, vurmali, tuşlu, telli çalgılar ve koro gruplarına karma olarak dağıtılmış ve şarkı hem orkestra hem de koro ile katılımcı öğrenciler tarafından seslendirilmiştir. Performanslar, belirlenen tempoda gruplar halinde ses ve video kaydına alınmış, düzenlemeler yapılarak birleştirilmiştir. Daha sonra şarkının hikayesine uygun görseller yine öğrenciler tarafından web 2 araçları ile tasarlanmış ve videoya eklenmiştir.

İtalya hareketliliğinde yöresel desenler bilgisayar ortamında incelenmiş, geçmiş hareketliliklerden fotoğraflarla birlikte bu desenler A4 kağıtlara basılmıştır. Katılımcı öğrenciler yapboz parçalarını ev sahibi okulun ahşap atölyesindeki el sanatları öğretmenlerinin yönetimi ile 6 parça şeklinde kendileri oluşturmuş ve karma gruplar halinde çıktı alınan resimler bu ahşap bazın üzerine eklenmiştir. Çalışmada dekapaj yöntemi kullanılmıştır. Finalde tüm parçalar bir araya getirilip sabitlenmiş ve okul salonunda sergilenmiştir.

6' ncı hareketliliğin sonunda katılımcı öğrencilere ölçme araçları ile son test uygulanarak çalışma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında “Kültürel Zekâ Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Ölçme araçlarına ait bilgiler aşağıda verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Çalışma kapsamında öğrencilerin milliyet ve yaş bilgilerine ulaşmak için kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır.

Kültürel Zekâ Ölçeği

Lise düzeyi öğrencilerin kültürel zekâ düzeylerini tespit etmek için Ang ve ark. (2007) tarafından geliştirilen, İlhan ve Çetin (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan “Kültürel Zekâ Ölçeği” kullanılmıştır. 20 maddeden oluşan ölçme aracı 5' li likert tipindedir. Ölçme aracı üst biliş (1, 2, 3, 4), biliş (5, 6, 7, 8, 9, 10), motivasyon (11, 12, 13, 14, 15) ve davranış (16, 17, 18, 19, 20) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayıları ölçeğin bütünü için .81, üst biliş alt ölçeği için .80, biliş alt ölçeği için .86, motivasyon alt ölçeği için .85 ve davranış alt ölçeği için .87 şeklindedir. Ölçeğin madde toplam korelasyonuna ilişkin sonuçlar; üst biliş alt ölçeği için .45 ile .64 arasında, biliş alt ölçeği için .45 ile .64 arasında, motivasyon alt ölçeği için .45 ile .60 arasında ve davranış alt ölçeği için .33 ile .57 arasında değişmektedir (İlhan ve Çetin, 2014).

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen veriler sayısal kodlamalar yapılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Öncelikle ölçme aracına ilişkin alt boyut ve toplam puan hesaplamaları yapılmış ardından verilere ait çarpıklık, basıklık, güvenilirlik değerleri kontrol edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinde verilerin -2, +2 aralığında dağıldığı ve bu değerlerin normal dağılıma uygun olduğu kabul edilmiştir (George ve Mallery, 2019, ss. 114-115). Güvenirlik hesaplamalarında Cronbach Alpha değerleri dikkate alınmış ve elde edilen sonuçların güvenilir olduğu bulunmuştur (Karagöz, 2017). İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı istatistikler ve eşleştirilmiş gruplar t-testi kullanılmış anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Araştırma grubuna ait tanımlayıcı istatistik sonuçları

Ülkeler	n	%
Türkiye	19	29,7
Estonya	12	18,8
İtalya	9	14,1
Polonya	12	18,8
Portekiz	5	7,8
İspanya	7	10,9
Toplam	64	100,0

Tablo 1' e göre araştırmaya katılan katılımcıların %29,7'unun (n=19) Türkiye, %18,8'inin (n=12) Estonya, %14,1'inin (n=9) İtalya, %18,8'inin (n=12) Polonya, %7,8'inin (n=5) Portekiz, %10,9'unun ise (n=7) İspanya' dan katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 2. Kültürel zeka ölçeğine (ön-test) ait sonuçlar

Faktörler	n	İfade Sayısı	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach α	X \pm SS
Üst Biliş	64	4	,197	-,471	,837	12,06 \pm 3,64
Biliş	64	6	-,307	-,579	,743	22,48 \pm 3,70
Motivasyon	64	5	-,255	-,333	,725	19,43 \pm 2,92
Davranış	64	5	-,345	-,542	,872	19,11 \pm 3,66
Kültürel Zekâ	64	5	,024	-,737	,904	73,07 \pm 11,07

Tablo 2' de kültürel zekâ ölçeğine ait ön test çarpıklık ve basıklık, güvenilirlik, ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Kültürel zeka ölçeğine ön teste verilen cevapların ± 2 arasında olduğu, Cronbach alfa katsayılarının ise ,725 ile ,904 arasında değiştiği belirlendi. Ölçme aracına ait puan ortalamalarına bakıldığında üst biliş 12,06 \pm 3,64; biliş 22,48 \pm 3,70; motivasyon 19,43 \pm 2,92; davranış 19,11 \pm 3,66 ve kültürel zekâ toplam puan ortalamalarının 73,07 \pm 11,07 olduğu tespit edildi.

Tablo 3. Kültürel zeka ölçeğine (son-test) ait sonuçlar

Faktörler	n	İfade Sayısı	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach α	X \pm SS
Üst Biliş	64	4	-,187	-1,077	,736	16,78 \pm 2,43
Biliş	64	6	-,563	-,570	,701	26,50 \pm 2,59
Motivasyon	64	5	-,504	-,531	,746	22,09 \pm 2,45
Davranış	64	5	-,680	,148	,766	21,85 \pm 2,58
Kültürel Zekâ	64	5	-,010	-1,012	,880	87,23 \pm 7,91

Tablo 3' de kültürel zekâ ölçeğine ait son test çarpıklık ve basıklık, güvenilirlik, ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Kültürel zeka ölçeğine son teste verilen cevapların ± 2 arasında olduğu, Cronbach alfa katsayılarının ise ,701 ile ,880 arasında değiştiği belirlendi. Ölçme aracına ait puan ortalamalarına bakıldığında üst biliş 16,78 \pm 2,43; biliş 26,50 \pm 2,59; motivasyon 22,09 \pm 2,45; davranış 21,85 \pm 2,58 ve kültürel zekâ toplam puan ortalamalarının 87,23 \pm 7,91 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Kültürel zeka ölçeği ön test-son test puan ortalamalarının karşılaştırılması

Değişkenler	n	X	ss	t	p
Ön Test Üst Biliş	64,00	12,06	3,64		
Son Test Üst Biliş	64,00	16,78	2,43	-7,729	,000*
Ön Test Biliş	64,00	22,48	3,70		
Son Test Biliş	64,00	26,50	2,59	-7,250	,000*
Ön Test Motivasyon	64,00	19,42	2,93		
Son Test Motivasyon	64,00	22,09	2,45	-5,381	,000*
Ön Test Davranış	64,00	19,11	3,65		
Son Test Davranış	64,00	21,86	2,58	-5,012	,000*
Ön Test Kültürel Zekâ	64,00	73,08	11,07		
Son Test Kültürel Zekâ	64,00	87,23	7,91	-7,939	,000*

Tablo 4' de katılımcıların kültürel zekâ ölçeğinden almış oldukları ön test-son test puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Analiz sonucunda üst biliş, biliş, motivasyon, davranış boyutları ve kültürel zeka ölçeği toplam puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre katılımcıların son testlerde kültürel zekâ ortalamalarında anlamlı artış görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kültürel zekâ ön ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Buna göre etkinliklerin amacına uygun şekilde gerçekleştiği ve uluslararası olarak gerçekleşen sanatsal ve bilişimsel eğitimlerin kültürel zekâyı arttırmada önemli bir unsur olduğu söylenebilir.

İpşiroğlu ve ark. (1999) çalışmasında, bir toplumda bilim ve teknolojinin gelişmesinin, sanatla doğru orantılı olduğunu vurgulamıştır. Erinç'e (1987) göre de sanat ve kültür birbirini teşvik eden sürekli öğelerdir. Arslan (2016)' da bireylerin sosyalleşme sürecinde başka kültürleri tanımaya ihtiyacı olduğunu ve bu ihtiyacı transkültürel sanat yaklaşımıyla giderebileceğini vurgulamıştır. Kişiler farklı kültürleri tanıdıka hem kendini hem de yaşadığı toplumu yeniden yapılandırmakta ve sanatsal faaliyetler yoluyla öğrencilerin kültürel farklılıklara yönelik tutumları olumlu etkilenmektedir. Açık görüşlü, farklı yaşam tarzlarına karşı saygılı bireylerin yetiştirilmesi eğitsel ve nihai hedefte küreselleşme açısından önemlidir. Ayrıca bu yaklaşımlar aracılığıyla toplumların demokratik ve adil şekilde yeniden yapılanması mümkündür.

Öngöz ve Aksoy'a (2015) göre, eğitimde iyi örnek olarak bahsedilen ülkelerin, üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde, öğretim tekniklerinde yoğun olarak bilişim teknolojilerinden yararlandığı görülmektedir (Çalışkan, 2017). Bununla ilişkili olarak, MEB'in stratejik planında, yenilik, yaratıcılık, esneklik, özgünlük ve farklılıkları destekleyen, işbirlikçi eğitim ortamı ilkeleri ön plana çıkmaktadır. Ulusötesi iş birliği ilkesinin önemi, 2015-2030 yılı sürdürülebilir kalkınma hedeflerinde de vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, araştırmada kullanılan faaliyetlerin içeriğinin oluşturulmasında, söz konusu ilkeler temel alınmış ve geleneksel sanat faaliyetlerine, bilişim teknolojisi alanı entegre edilmiştir.

Katılımcı öğrencilerle yapılan bireysel görüşmelerde de öğrencilerin okuldaki sosyal aktivitelere katılım isteklerinde artış olduğu, proje aktivitelerinin kendilerinde hem dil gelişimi hem de kültürel gelişim açısından olumlu fark yarattığı ve benzer uluslararası faaliyetlere tekrar katılım sağlamak istedikleri gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak bilişim ve sanat aktiviteleriyle yapılandırılmış uluslararası ortamlardaki eğitimlerin lise öğrencilerinin kültürel zeka düzeyini arttırdığı belirlendi. Bu bağlamda bireylerin başka kültürlerde iş yapma ve başarılı olma yeteneklerinin gelişimine önemli katkıları olan kültürel zekânın gelişimine katkı sağlayan bilişim ve sanat aktiviteleriyle yapılandırılmış uluslararası ortamlardaki eğitimlerin Erasmus programlarındaki öğrenciler için dikkate alınmasında fayda bulunmaktadır. Özellikle de gelecekte topluma faydalı olması beklenen, akademik başarısı oldukça yüksek olan, bu başarı için uzun süre sosyal faaliyetlere katılmayıp sınavlara yönelik çalışmalara zaman ayıran, bir yandan da ergenlik döneminin oluşturduğu değişimlerle stres ve kaygı düzeyi artan lise öğrencilerinin sosyal ve kültürel alanlardaki gelişimi için bilişim ve sanat aktivitelerinin göz önünde bulundurulması önemlidir. Ayrıca kültürel zeka gelişimi için farklı aktivite pragramlarının planlanması ve bu alana daha fazla odaklanması gerektiği düşünülmektedir. Bu konuda deney-kontrol gruplu çalışmaların tasarlanması, farklı eğitim aktivitelerinin uygulanacağı ve farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin kıyaslanacağı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K.Y., Templar, K.J., Tay, C., & Chandrasekar, N.A. (2007). Cultural intelligence: Its measurement and effects on cultural judgment and decision making, cultural adaptation and task performance. *Management and Organization Review*, 3(03), 335–71.
- Arslan, A.A. (2016), Sanat eğitiminde transkültürel yaklaşım. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5 (21), 363-372.
- Barutçugil, İ. (2011). *Kültürler arası farklılıkların yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

- Bulduk, S., Tosun, H. ve Ardiç, E. (2011). Measurement properties of Turkish intercultural sensitivity scale among nursing students. *Journal of Medical Ethics, Law & History*, 19(1), 25-31.
- Crowne, K. A. (2008), What leads to cultural intelligence. *Business Horizons*, 51 (5), September–October, 391-399.
- Çalışkan, E. (2017), Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(3), 811-833.
- Erinç, S. M. (1987), Bireysel ve Toplumsal Kimlik Aramada Kültürün ve Sanatın Rolü. *Sanat Yazıları II*.
- George, D., & Mallery, P. (2019). *IBM SPSS statistics 26 step by step: A simple guide and reference*. (Sixteenth edition). Routledge, New York, NY 10017.
- Gezon, L. ve Kottak, C. (2016). *Kültür*. (2. Baskı). (Çev. Ed. Akile Gürsoy). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- İlhan, M., Çetin, B., (2014). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (29-2), 94 – 114.
- İpşiroğlu, Z., Dağdelen, Y., İnam, A., Gel, Y., Gökaydın, N., İpşiroğlu, Z., Baysal, J. & Eruz, S. (1994). *Çağdaş eğitimde sanat*. İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları.
- Karagöz, H. (2017). *Spss ve Amos uygulamalı nitel-nicel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği* (1. Baskı). İstanbul: Nobel Kitabevi.
- Köse, N. (2016). Erasmus programının kültürel zeka üzerinde etkisinde demografik özelliklerin rolü. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Gaziantep.
- Mertler, C. A. ve Vannatta, R. A. (2005). *Advanced and multivariate statistical procedures*. Glendale.
- Öngöz, S. ve Aksoy, D.A. (2015). Üstün yetenekli öğrenciler bilişim teknolojileri dersinden ne bekliyorlar? *Journal of Education & Special Education Technology*, 1(1), 34-47.
- Parekh, B. (2002). Çokkültürlülüğü yeniden düşünmek. Kültürel çeşitlilik ve siyasal teori. (Çev. Bilge Tanrıseven). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Seeber, M., Cattaneo, M., Huisman, J., ve Palearı, S. (2016). Why higher education institutions internationalize? An investigation of the multilevel determinants of internationalization rationales. *Higher Education*, 1-18.
- Tan, J.S. (2004). Issues & observations: Cultural intelligence and the global economy. *Leadership in Action*, 24 (5), 19-21.
- Ward, C., Bochner, S., ve Furnham, A. (2001). *The psychology of culture shock*. Philadelphia: Routledge.

Makale Alıntısı

Özgür, S., Erol, M., Sülün, F., Ilıca, T., Nakip, C., Özdemir, A. (2023). Erasmus+ Programı Kapsamında Bilişim Teknolojileri ile Yapılandırılmış Geleneksel Sanat Aktivitelerinin Lise Öğrencilerinin Kültürel Zekâ Düzeylerine Etkisi [The Effect of Traditional Art Activities Structured with Information Technologies on the Cultural Intelligence Levels of High School Students within the Scope of Erasmus+ Program], *Spor Eğitim Dergisi*, 7 (2), 123-130.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.